

PROGRAM

DEMOKRATSKA ALTERNATIVA

A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA
A DA DA DA DA DA DA

DA
za bolje danas!

Na osnovu člana 11 Zakona o političkim partijama ("Sl. list RCG" broj 21/04 i "Sl. list Crne Gore" broj 73/10, 40/11, 59/11) Demokratske Alternative Crne Gore usvojila je na Osnivačkoj skuštini, održanoj u Kotoru 29.11.2023. godine

PROGRAM DEMOKRATSKE ALTERNATIVE

TEMELJNE VRIJEDNOSTI

Temeljna načela našeg političkog djelovanja u izgradnji Crne Gore kao građanske, multietničke, antifašističke i evroatlantske države su ravnopravnost građana, uz puno uvažavanje nacionalnih, vjerskih, etničkih, kulturnih i svakih drugih razlika. Građanin, kao nosilac suvereniteta, mora biti u centru svih politika i interesovanja.

Multietničnost je naše najveće bogatstvo i evropska Crna Gora mora biti država razumijevanja, tolerancije, uzajamnog poštovanja i sigurnosti za sve naše građane. Poštovanje različitosti i pravo da se one izražavaju je temelj naših ubedenja i vizije Crne Gore danas.

Istovremeno, baštinimo antifašističku tradiciju naroda Crne Gore. Antifašizam je naš ideološki temelj u suprotstavljanju svim oblicima rasizma, ksenofobije i šovinizma. Osnovni državni interes je punopravno članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji koji garantuje dostizanje evropskih standarda i vrijednosti.

DA VLADAVINI PRAVA

Proces evroatlantskih integracija kojem smo posvijećeni jeste put moderne i progresivne politike u potpunosti usklađene sa potrebama građana. Upravo zbog toga smo brana svim antiintegrativnim i antireformskim politikama koje narušavaju proces ukupne demokratske emancipacije crnogorskog društva.

Ovo prije svega znači da nas vodi vizija države sposobne da primijeni zakon - jednako i neselektivno. Svaka politika koju ne prati dosljedna primjena zakona i antikorupcijskih mehanizama proizvodi nepravdu i generiše nezadovoljstvo.

Upravo zbog toga, snažno smo opredijeljeni ka uspostavljanju dominantne političke volje koja će borbu protiv korupcije učiniti stalnom praksom, borbu protiv organizovanog kriminala učiniti efikasnom i rezultirati njegovom amputacijom iz političkog,

pravnog i ekonomskog sistema države. Naš programski cilj jeste uspostavljanju efikasnih mehanizama za utvrđivanje slučajeva nezakonitog bogaćenja i oduzimanja imovine stečene krivičnim djelima, bilo korupcijom, bilo organizovanim kriminalom.

Svjesni značaja efikasnog pravosudnog sistema za jačanje vladavine prava, insistiramo na depolitizovanom i na stručnosti zasnovanom izboru pravosudnih organa i na jačanju nezavisnosti, autonomije, efikasnosti i odgovornosti sudija i tužilaca.

Naša obaveza je da unapređujemo sve institucije koje štite sigurnost i prava građana, od ustanova pravne države, do regulisanja radnog prava, socijalne sigurnosti i penzijskog osiguranja. Želimo Crnu Goru kao državu zaštićenih građana.

DA ZA JAKU DRŽAVU

Samo snažne, kvalitetne i efikasne institucije garantuju kreativnu kontrolu nad svim društvenim procesima.

Upravo zato insistiramo na aktivnom i neprekidnom djelovanju konstitutivnih pravila, koja jednako važe za sve društvene i ekonomske subjekte.

Ne pristajemo na neselektivno i privilegovano regulisanje, koordinaciju i organizovanje ljudskih resursa.

Umjesto dominacije ličnih odnosa i "veza" na osnovu kojih privilegovane elite upravljaju većinom, radićemo na realnim institucionalnim promjenama koje podrazumijevaju dominaciju demokratizovanih institucija nad politikom i ekonomijom, kao i postojanje pozitivnih povratnih veze na relaciji znanje-institucije-ekonomski razvoj.

Definisanjem zajedničkih strategijskih ciljeva stvorićemo uslove za vertikalnu i horizontalnu koordinaciju javnih politika koje će djelovati kao cjelina. Upravo zbog toga, insistiraćemo na uvođenju novih savremenih alata, prije svega digitalizacija javne uprave, i odnosa koje oni generišu, kako bismo stvorili preduslov za stvaranje novog okvira javnih politika i međuresorne koordinacije.

DA EVROPSKIM INTEGRACIJAMA

Pristupanje Evropskoj Uniji nema alternativu. Vladavina prava, borba protiv korupcije i postojanje funkcionalne tržišne ekonomije su preduslovi integracionih procesa.

Pristupni pregovori sa Crnom Gorom otvoreni su u junu 2012. godine. Do sada je otvoreno 33 poglavlja od čega su tri privremeno zatvorena.

Napredak u Poglavljima 23 i 24, koja se odnose na vladavinu prava ključan je za dalji napredak u pregovorima.

Probleme koji se tiču korupcije, organizovanog kriminala, kao i pitanja koja se odnose na rješavanje otvorenih međusobnih sukoba i nesporazuma sa susjednim državama moramo rješavati sami uz odgovarajuću medijaciju Evropske Unije. Za pristupanje Crne Gore EU neophodno su funkcionalna tržišna ekonomija i kapacitet da se ona nosi s pritiskom konkurencije i tržišnih sila unutar Unije. Brži napredak država JIE, pa i Crne Gore uslijediće onog trenutka kada pokažemo spremnosti da se sami suočimo sa izazovima koji predstoje tokom procesa pristupanja.

DA ZA HUMANU EKONOMIJU

Crnoj Gori je neophodna prije svega politička stabilnost, potom makroekonomska stabilnost i strukturalne promjene. Visok nivo zavisnosti naše ekonomije od turizma zahtjeva hitan zaokret ukupne ekonomske politike, razvijanje drugih proizvodnih djelatnosti kako bi se smanjila ranjivost nacionalne ekonomije. Usvojicemo mjere za kreiranje stimulativnog institucionalnog okvira za buduće tržišno poslovanje, čime ćemo uticati na jačanje domaćih brendova.

Prethodne krize posebno ona

uslovljena pandemijom Korona virusa su pokazale sve slabosti crnogorske ekonomije. Državni intervencionizam je neophodan u mjeri koja će stvoriti adekvatan institucionalni okvir budućem tržišnom poslovanju i stvaranju preduslova za racionalnu alokaciju resursa i efikasno privređivanje.

Vođenje ekonomske politike posvećene razvoju preduzetništvu oslobođenog interesa sumnjivog kapitala i partitokratskih interesa naš je osnovni cilj. Uz snažan razvoj slobodnog preduzetništva, otvorenog i debirokratizovanog ekonomskog sistema insistiraćemo na poštovanju načela humanog i solidarnog društva. Ekonomski nezavisni građanin mora biti temelj demokratske i odgovorne države, pri čemu je naš konačan cilj finansijski održiva i ekonomski suverena Crna Gora.

Upravo zbog toga programski ćemo insistirati na moratorijum na zaduživanje kojim se finansira tekuća budžetska potrošnja, redukciju javne potrošnje i ukidanje državnih garancija za privatne kompanije.

Uz razvijanje preduzetničke kulture, insistiraćemo na regionalno usklađenom i održivom razvoju podstičući domaće preduzetništvo i razvoj socijalnog kapitala. Privlačećemo inovativne srednje i male strane investitore, ali i stvarati uslove za dugoročan razvoj preduzetničke i informatičke kulture u obrazovnom sistemu i multigranski privredni razvoj.

Takva vizija podrazumjeva konkurentne i stimulatívne poreske politike, politiku privatno-javnog

partnerstva i pažljivo osmišljene oblike državnog vlasništva nad javnim dobrima, infrastrukturnim resursima i prirodnim monopolima.

Tržišno privređivanje ne smije, međutim, isključivati stvaranje pravednog i solidarnog društvenog okruženja, koji donosi dobrobit za sve. Crna Gora ne može ući u red razvijenih zemalja sa ovako izraženim socijalnim razlikama gde većina građana životari i zaostaje, bez prave šanse za bolji život i napredak. Razvijaćemo ekonomski model koji stvara uslove da siromašni izađu iz siromaštva, srednjem sloju da se širi i jača, a bogatima da svoje bogatstvo održavaju i razvijaju u uslovima ravnopravnih tržišnih odnosa, demotivišući ih u stvaranju monopolskih pozicija.

Pravično i podsticajno ekonomsko i radno zakonodavstvo s ciljem eliminacije systemske korupcije, ilegalnog zapošljavanja uz favorizaciju i zaštitu poštenog poslovanja i rada moraju biti u fokusu naše pažnje.

Bićemo posvijedeći podsticanju zapošljavanja i socijalne stabilnosti mladih generacija putem stimulatívni državnih programa, dominantno u privatnom sektoru. Kreiraćemo stimulativan institucionalni okvir za razvoj preduzetništva posebno među mladima, čime ćemo uticati na samozapošljavanje i otvaranje novih radnih mjesta. To će biti generator za razvoj novih privrednih subjekata i povećanje konkurentnosti ukupne privrede.

Pokretanjem poslovnih inkubatora posebno ćemo uticati na razvoj

ženskog preduzetništva i socijalnog preduzetništva iniciranjem start up biznisa.

DA RACIONALNOM PLANIRANJU

Insistiraćemo na održivom prostornom planiranju koje je utemeljeno na najvišim stručnim standardima i usmjereno ka očuvanju prostora i racionalnoj izgradnji, umjesto haotičnog „tačkastog planiranja“ koje je bilo usmjereno na zadovoljavanju potreba pojedinaca. Bogatstvo Crne Gore je u prirodnim resursima i prostoru koji još uvijek nije potpuno devastiran pogrešnim urbanističkim planiranjem. To je potencijal za razvoj održivog turizma u kome će svi stanovnici vidjeti svoju budućnost.

Digitalizacijom planske dokumentacije moramo zaustaviti „urbanistički kaos“ koji trenutno vlada tako što ćemo objediniti kompletnu plansku dokumentaciju nižeg reda u odgovarajuću digitalnu ESRI ArcGIS platformi. Neophodno je u što kraćem vremenu dovršiti izradu svih prostornih planova višeg reda koji će biti osnovni krovni planovi, uz učesće svih zainteresovanih društvenih grupa i širokom javnom raspravom.

Na ovaj način se ubrzava proces izdavanja građevinskih dozvola i izbjegava suvišna birokratija koja je kočnica realizaciji održivih turističkih i privrednih projekata.

Zaštićena prirodna područja se ne čuvaju i ne koriste na adekvatan način. Zalagaćemo se za kreiranje

i implementaciju odgovarajućih zakonskih normi koje će zaustaviti devastacija biljnog i životinjskog svijeta u nacionalnim parkovima, parkovima prirode i zaštićenim zonama. U svim opštinama koje raspolažu bogatim prirodnim resursima iniciraćemo izradu katastra zelenila što će usporiti i zaustaviti uništavanje zelenog fonda i rijetkih vrsta zauzimanjem površina i sprečavanjem njihovog pretvaranja u građevinska zemljišta.

DA KREATIVNOM TURIZMU

Prednost naše države je u mnoštvu različitih prirodnih ljepota na malom prostoru i zbog toga ćemo se zalagati za turističku orijentaciju od obale ka zaleđu i razvijanje podgrana: brdsko-planinski, avanturistički, kulturni, sportsko-rekreativni, eko-ruralni, gastronomski, nautički, vjerski turizam, itd. Neke od ovih podgrana su direktno vezane za izgradnju rizorta na pažljivo odabranim lokacijama i u ograničenom obimu.

Ponudu prirodnog i ruralnog turizma potrebno je podržati kroz značajno ubrzan razvoj smještajne ponude tipa etno sela i individualnog smještaja u ruralnim područjima. Razvoj ruralnog turizma je potrebno podsticati kroz dodatnu ponudu komplementarnih kapaciteta na bazi, formiranja eko i etno turističkih farmi u zaleđu, kombinovanih sa poljoprivrednom proizvodnjom, prvenstveno forsiranjem razvoja maslinarstva, ribarstva i stočarstva koje bi, svojim rekonstruisanim i autentičnim objektima u tradicionalnoj sredini, nudili poseban

autohtoni turistički proizvod.

Diverzifikacija ukupnog turističkog proizvoda zaleđa i ruralna područja stavlja u direktnu ili indirektnu funkciju razvoja, što će uticati na poboljšavanje kvaliteta života stanovništva ruralnog područja, održivo korišćenje prirodnih resursa i zaštitu posebnih prirodnih i kulturnih dobara uz kreiranje novog autentičnog turističkog proizvoda.

Veliki broj sunčanih dana i mala razdaljina između gradova na primorju pogoduje kreiranju sportskih klastera i povećaće konkurentna destinacija za pripreme u različitim sportovima.

Kao demokratska država koja počiva na međuvjerskom skladu, u našoj državi postoji veliki broj sakralnih objekata za sve vjeroispovjesti. Potencijal za razvoj vjerskog turizma je veliki i potrebno je intenzivno raditi na razvoju i kreiranju vjerskih turističkih ruta.

Ono što je nadasve važno jeste pažljivo korišćenje resursa i razvijanje inovativnih oblika turističke ponude koje će povećati stepen održivosti destinacija u čijem je temelju zadovoljan građanin Crne Gore.

DA ODRŽIVOJ POLJOPRIVREDI

Poljoprivreda je važan činilac za prehrambenu industriju, turizam i doprinosi razvoju seoskih područja. Crna Gora postaje prepoznatljiva u kreiranju imidža gastro destinacije nudeći gostima dobra vina i hranu.

Iskoristićemo sredstva koja su nam dostupna kroz međunarodne fondove i usmjeriti na potpuno drugačiju raspodjelu u agrobudžetu čime ćemo prvenstveno stimulisati razvoj domaćih autohtonih brendova koji treba da obogate ukupnu turističku i gastronomsku ponudu naše države. Kreiranjem gastro enoloških puteva kroz povezivanje lokalnih proizvođača poljoprivrednih proizvoda sa ugostiteljskim sektorom, doći ćemo u budućem periodu do brendiranja gastro ponude i razvoja različitih manifestacija koje se odnose na promociju hrane i pića.

Značaj poljoprivrede ogleda se u doprinosu stvaranju BDP-a, koji je u 2021. godini iznosio 6,5%.

Mjere agrarne politike usmjerićemo na podršku razvoju poljoprivrede i ruralnih sredina.

Crna Gora postaje prepoznatljiva u kreiranju imidža gastro destinacije nudeći gostima dobra vina i hranu. Lokalni proizvođači u saradnji sa institucijama lokalne samouprave treba da rade na razvoju manifestacija koje se odnose na degustaciju i promociju hrane, pića kao i autentičnih suvenira. Kroz povezivanja lokalnih proizvođača poljoprivrednih proizvoda sa ugostiteljskim sektorom, doći će u budućem periodu do brendiranja gastro ponude i razvoja različitih manifestacija koje se odnose na promociju hrane i pića. Veliki prostor postoji za razvijanje gastro enoloških puteva (npr.vinski, putevi maslinovog ulja, meda i sira), uključujući promociju zajedno sa kompletnom turističkom ponudom.

Održiva poljoprivreda je sektor koji ima višestruku ulogu u razvoju društva i ekonomije Crne Gore. Uz visok doprinos stvaranju BDP -a značajno je učesće poljoprivrede u zapošljavanju, budući da je na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima angažovana gotovo četvrtina ukupno zaposlenih u Crnoj Gori.

Ona je osnova za cjelokupnu prehrambenu industriju i povezane sektore, doprinosi razvoju turizma, podstiče razvoj brojnih drugih sektora (proizvodnju opreme, mehanizacije i ambalaže, transport i brojne usluge); ključna je u održivom razvoju i ublažavanju depopulacije seoskih područja; doprinosi borbi protiv siromaštva u seoskim područjima i važan je činilac u očuvanju tradicije i ukupnog kulturnog nasljeđa crnogorskog sela.

Otuda vidimo kao značajan prostor djelovanja razvijanje saobraćajne i tehničke povezanosti ruralnih područja kao i nadasve edukaciju nosilaca budućeg razvoja u ruralnim područjima. S obzirom na visoku komplementarnost s drugim prioritetnim sektorima, a posebno sa turizmom, to vidimo kao pokretač i specifičnih vidova agroturizma i zdravstvenog turizma, ali i stvaranje uslova za ostanak mladih na selu kako bi uz proizvodnju, brinuli o resursima i čuvali tradiciju naših sela.

Članstvo u Evropskoj uniji je naš prioritet i ono će uvećati agrobudžet i direktnu podršku proizvođačima, povećati konkurentnosti, pospešiti standardizaciju

DA INOVATIVNOJ INDUSTRIJI

Konkurentnost industrije Crne Gore je na veoma niskom nivou i zahtjeva potpuno drugačiji pristup koji podrazumjeva uvođenje novih tehnologija i inovacija koji će voditi ispunjavanju standarda neophodnih za izvoz. Bez obzira na postojanje značajnih prirodnih resursa, industrije u Crnoj Gori stagniraju zbog nedovoljnih ulaganja u opremu i nove tehnologije, ljudske resurse i kreiranje konkurentnih proizvoda.

Crna Gora mora da uskladi svoj industrijski pravac sa Industrijom 5.0. kao novom razvojnom paradigmatom EU koja podrazumjeva zelenu i digitalnu tranziciju kao i nov holistički pristup razvoju sa fokusom na ukupan industrijski ekosistem. Kreiraćemo razvojnu industrijsku politiku koja će potencirati strukturne promjene na svim nivoima uz paket mjera državne podrške čime ćemo uticati na povećanje izvoza proizvoda i smanjenje spoljnotrgovinskog deficita.

Poražavajući rezultati loše vođene privatizacije sa deindustrijalizacijom kao osnovnim elementom, doveli su do toga da su u Crnoj Gori nestali veliki industrijski sistemi koji su bili nosioci privrednih ciklusa. Danas je u industrijskom sektoru uočljiv blagi rast u oblasti vađenja ruda i kamena i snadbijevanja električnom energijom, dok prerađivačka industrija polako nestaje. Nismo iskoristili šansu za kreiranje novih autohtonih domaćih brendova stimulisanjem razvoja malog i srednjeg biznisa. Upravo zbog toga razvijaćemo „industrije budućnosti“ koje će biti u skladu sa

opštim prirodnim okruženjem i našim opredjeljenjem da smo ekološka država.

DA ZELENOJ ENERGIJI

Crna Gora kao ekološka država mora da planira održiv energetska razvoj koji podrazumjeva zaštitu životne sredine, veće korišćenje obnovljivih izvora energije uz povećanje energetske efikasnosti. Budući projekti usmjeravaćemo ka alternativnih načina proizvodnje korišćenjem energije sunca i vjetra. Tako ćemo osvojiti nedostajuću energiju nakon neminovnog zatvaranja termoelektrane Pljevlja u budućem periodu.

Uporedo, prostornim planiranjem usmjerićemo razvoj hotelsko-turističkih kapaciteta ka višim standardima energetske efikasnosti i upotrebi obnovljivih izvora energije.

Nesumljivo da najveći potencijal leži upravo u sunčevoj energiji i to prevashodno za dobijanje toplote tj dobijanje tople sanitarne vode u domaćinstvima i turističkoj privredi. Sa visokim prosječnim godišnjim temperaturama i velikim brojem sunčanih dana u godini ovaj neiscrpan energetska izvor može i mora značajno da poveća svoj udio u ukupnoj energetska potrošnji.

DA CJELOŽIVOTNOM OBRAZOVANJU

Obrazovanje čini javno dobro. Kvalitetno obrazovanje stvara

slobodne ljude jednakih mogućnosti, a oni sa svoje strane čini mogućim političke i društvene promjene.

Obrazovni sistem ne smije da bude politizovan već otvoren za sve sposobne i obrazovane pojedince. Sistemski ćemo uticati na unapređenje kvaliteta nastavnika, opremljenosti škola i funkcionalnost školskih programa. Naša politika se ogleda u većim finansijskim sredstvima za naučne projekte sa ciljem stvaranja novog dobra i zaustavljanja odlaska mladih iz Crne Gore. Razvijaćemo sistem koji će kroz program cjeloživotnog učenja i međunarodnu saradnju i razmjenu omogućiti kvalitetan razvoj nastavnog kadra.

U oblasti visokog obrazovanja insistiraćemo na vraćanju autonomije Univerzitetu Crne Gore i vraćanju fakultetima statusa pravnih lica. Pri tom ćemo insistirati na oštrim kriterijumima za licenciranje novih univerzitetskih i fakultetskih jedinica kako bismo spriječili hiperprodukciju diploma. Sistemski ćemo stvarati uslove za proveru validnost postojećih licenci, i spriječiti privatne univerzitete i fakultete da koriste državne resurse.

Socijalni kapital važna je komponenta produktivnosti i konkurentnosti svih organizacija pa i ukupne nacionalne ekonomije. Ekonomski rast i ljudski kapital su neraskidivo povezani. Upravo zbog toga ulaganja u obrazovanje moraju biti veća i reforme za koje ćemo se zalagati školski sistem će uskladiti sa potrebama tržišta rada.

Direktnim mjerama ćemo uticati na povećanje izdvajanja za nauku i inovacije kako bi išli u korak

sa društvima znanja. Povećanje konkurentnosti domaće privrede će zavisiti od jačanja uloge digitalnog obrazovanja kao dijela savremenog obrazovanja.

Stipendiranje talentovanih studenata podrazumijevaće obavezu države da pronade posao za njih po završetku studija, u saradnji sa privatnim sektorom. Digitalno obrazovanje će doprinositi bržem sticanju neophodnih vještina koje treba da utiču na poboljšanje konkurentnosti naše ekonomije.

DA IKT INDUSTRIJI

Neusklađenost potreba tržišta rada sa školstvom posebno dolazi do izražaja u ovoj industriji koja kao brzorastuća zahtjeva odgovarajuće programe i edukaciju kadrova neophodnih za intenzivan razvoj.

Insistiraćemo na implementaciji kvalitetnih strateških dokumenata koja regulišu ove oblasti i kroz program mjera i vremenski određene akcione planove sistemski podizati ovu industriju kao jednu od razvojnih sa velikim potencijalom, komplementarnu opredjeljenju da smo ekološka država.

DA EFIKASNOJ UPRAVI

Digitalizacija i digitalna transformacija predstavljaju temelj za smanjenje i pojednostavljenje administrativnih procedura i povećanje efikasnosti rada javne uprave. Razvojem digitalnih usluga javne uprave, unapređenjem infrastrukture za njihovu efikasnost uz stvaranje visokog nivoa sajber

bezbjednosti obezbjedićemo zaštitu podataka i zaustavi moguće zloupotrebe javnih podataka.

Insistiraćemo na sinhronizaciji i uvezanost baza podataka između državnih organa i time obezbijedili bolju povezanost javne uprave i nadasve njenu efikasnost.

DA ZA KREATIVNE INDUSTRIJE

Kreativne industrije zasnovane na individualnoj kreativnosti, vještini i talentu, produkcijom i korišćenjem intelektualnog vlasništva imaju potencijal za stvaranje novog bogatstva i zaposlenosti.

Upravo zbog toga ćemo stvarati uslove za bolje korišćenje sredstva iz predpristupnih fondova EU, kreirati pri tom inovativnu i jedinstvenu strategiju za njihov razvoj, jasnom kulturnom politikom i istrajnom depolitizacijom kulture.

Promovisaćemo odgovoran odnos prema kulturnoj baštini, ulagati u infrastrukturu u kulturi, suprotstaviti se potrošačkoj i rasipničkoj kulturi ponašanja i podsticati osjećaj pripadnosti evropskom i svjetskom kulturnom identitetu, uz čuvanje bogatstva naše multikulturalnosti.

Razvojem adekvatne poreske politike pospešićemo investicije u kreativne industrije (filmska produkcija, muzička produkcija) i uticati na bolju razmjenu ideja sa međunarodnim kulturnim poslenicima i time bolju promociju Crne Gore.

Kako bismo valorizovali kulturno-istorijske spomenike i fortifikacije u saradnji sa međunarodnim organizacijama ubrzaćemo njihovu zaštitu i obnovu, osnažili njihov potencijal i aktivirali ih kroz sadržaje usklađene sa potrebom njihove zaštite.

DA REFORMI PENZIONOG SISTEMA

Penzioni sistem u Crnoj Gori zahtjeva hitnu reformu u pravcu finansijske održivosti uslovljenoj nivoom aktivnosti na tržištu rada i negativnim demografskim trendovima. Usklađivanje penzija je potrebno "vezati" za inflaciju, kako bi se održao životni standard penzionera i obezbijedilo da penzije prate promjene u nestabilnim ekonomskim uslovima izazvanim različitim faktorima.

Sveobuhvatnim reformama i dodatnim paketima pomoći ćemo da našim penzionerima obezbjedimo život dostojan čovjeka i normalnu starost nakon završetka radne karijere.

DA ZA ZAŠTITU OSETLJIVIH KATEGORIJA STANOVNIŠTVA

Materijalna davanja ne predstavljaju suštinu socijalne politike, posebno ne ukoliko se dijele jednako onima kojima su sredstva neophodna i onima kojima su manje potrebna.

Reformom sistema socijalne i dječije zaštite učinićemo da se uz ista budžetska izdvajanja povećaju

materijalna davanja ranjivim kategorijama stanovništva i obezbjede dodatni servisi koji će unaprijediti standard onima kojima su zaista potrebna.

DA ZA EFIKASAN ZDRAVSTVENI SISTEM

Sistemska organizacija zdravstva u Crnoj Gori zahtjeva potpuno drugačiji pristup kako bi se pacijent doveo u centar pažnje vodeći se, pri tom, načelima pravičnosti zdravstvene zaštite, pristupačnosti, neprekidnosti, sveobuhvatnosti, efikasnosti i kontinuiranog unapređenja.

Preduslovi za su potpuna depolitizacija svih nivoa zdravstvene zaštite, studiozno budžetiranje i odgovorno i racionalno korišćenje. U pravcu iznalaženja optimalnih sistemskih rješenja adekvatno ćemo pozicionirati primarnu zaštitu i jasno razgraničiti sekundarni i tercijarni nivo zdravstvene zaštite.

Na izrazitu preopterećenost izabranih doktora utiče sve veći broj pacijenata i neprirodno velika administracija kojom se bave. Zato insistiramo na neophodnosti kadrovskog jačanja primarnog nivo uz adekvatno pozicioniranje edukovanih medicinskih sestara-tehničara sa visokom stručnom spremom.

Bićemo uporni u sistemskom rješavanju statusa opštih bolnica uz ozbiljnu inicijativu za izgradnju novih objekata. Dovođenjem opštih bolnica u status respektabilnih ustanova sekundarnog nivoa, rasteretiće se tercijarnog nivo u državnom sektoru.

Privatni sektor u Crnoj Gori ima značajne prostorne kapacitete, savremeniju opremu i zavidan kadar, ali je dostupan je samo onima koji su u mogućnosti da plate njihove usluge. Upravo zbog toga insistiraćemo na integraciji privatnog i državnog sektora po modelu "novac prati pacijenta" i tako omogućiti svakom građaninu da izabere ustanovu i kome će povjeriti brigu o svom zdravlju i zdravlju svoje porodice. Time ćemo rasteretiti državne ustanove sekundarnog i tercijarnog nivoa i povećati dostupnost i kvalitet njihovih usluga.

DA SPORTU KAO ZDRAVOM ŽIVOTNOM STILU

Da bismo stvarali i izgrađivali kulturu sporta od najmlađih uzrasta, te sport oslobodili političkog uticaja.

Insistiraćemo na donošenju dugoročne strategije razvoja sporta i formulisanju optimalnih odnosa između profesionalnog sporta i sporta u službi očuvanja zdravlja i prevencije bolesti;

Povećavajući ulaganja u izgradnju novih sportskih terena, rekreativnih centara, trim i biciklističkih staza prioritetno ćemo promovirati zdrave stilove života. Jasnim definisanjem načina i izvora finansiranja profesionalnog i amaterskog sporta stimulisaćemo uspješne privredne subjekte na podsticanje perspektivnih sportskih klubova, a posebno olimpijskih sportova koji nisu masovni.

DA ZA PAMETNU

DIPLOMATSKU MREŽU

Crna Gora kao mala država mora napraviti zaokret u diplomatskoj politici, na način što će se reformisati diplomatska služba odgovarajućom profesionalizacijom i depolitizacijom.

Digitalizacijom diplomatske mreže možemo iskoristiti mogućnosti koje pružaju IKT i formirati pametnu digitalnu diplomatsku mrežu. Time bi se povećala vidljivost i učvrstila povezanost sa drugim državama. Ekonomska diplomatija koja uključuje sve subjekte države mora biti u fokusu djelovanja spoljne politike. Na taj način će se poboljšati spoljnotrgovinska razmjena i jačati konkurentnost privrede.

DA ZA BOLJE DANAS

Uvjereni u vlastitu sposobnost da ove programske ciljeve i politike možemo realizovati i tako uspješno probudimo ukupne kreativnim i ljudskim potencijale Crne Gore, vodićemo samostalnu politiku i biti otvorena za saradnju sa svim ljudima koji baštine vrijednosti građanskog, demokratskog, multietničkog i evropskog puta nezavisne Crne Gore.

Poštujući osnovne principe transparentnosti i zakonitosti, uvažavajući znanje i kompetentnost, posvećeni prihvaćenim obavezama ličnim stavom ćemo vraćati povjerenje u politiku čiji je prioritet javni interes.

DA

za bolje danas